Keuzes van de raad en financiële gevolgen

Door Wimfred Grashoff en Pascale Georgopoulou (VNG)

Dilemma ruimte versus behoud

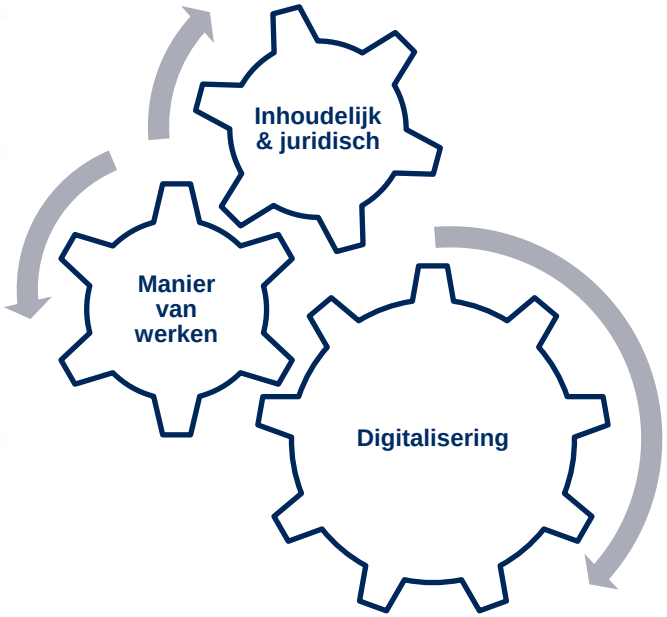

Dichtbij of ver weg?

Aan de slag met de Omgevingswet

Gezamenlijke Route 2022

Roadmap voor de invoering van de Omgevingswet

Een tussentijdse statusupdate van de voortgang van de mijlpalen in Route 2022 vindt u op de website van Aan de slag met de Omgevingswet.

Versie augustus 2021

Toelichting Gemeenten

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
1	Omgevingsplan	Uitgangspunten proces bepaald	De gemeente heeft de uitgangspunten voor het opstellen en wijzigen van omgevingsplannen bepaald. Dit houdt in dat voor het planproces een aantal keuzes is gemaakt die het minimumniveau moeten borgen.
2	Omgevingsplan	Werkende aansluiting PRE STOP	De gemeente beschikt over een werkende STOP-aansluiting op de oefenomgeving (of pre-omgeving) van de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB).
3	Omgevingsplan	Uiterste start inrichten, beproeven en oefenen	De gemeente beschikt over plansoftware en is in staat om en bezig met het planproces in te richten (eigen specifieke situatie), te beproeven (op uitvoerbaarheid) en te oefenen (bekwamen). Indien de gemeente gebruikmaakt van een stedenbouwkundig planbureau zal dit inrichten en beproeven in samenspraak met het bureau plaatsvinden.
4	TR	Werkende aansluiting PRE STTR	De gemeente beschikt over een werkende STTR-aansluiting op de oefenomgeving (of pre-omgeving) van de DSO-LV.
5	Omgevingsplan	Start urgente planwijzigingen	Wijzigingen in het omgevingsplan die kort na 1 juli 2022 ter inzage worden gelegd, worden voorbereid volgens de regels en techniek van de Omgevingswet. Rekening houdend met de daarvoor benodigde termijnen en lokale variabelen is het denkbaar dat in het vierde kwartaal van 2021 wordt gestart met de formele voorbereidingsstappen voor deze procedure.
6	Omgevingsplan	Werkende aansluiting PROD STOP	De gemeente beschikt over een werkende STOP-aansluiting op de productieomgeving van de LVBB/DSO-LV.
7	TR	Werkende aansluiting PROD STTR	De gemeente beschikt over een werkende STTR-aansluiting op de productieomgeving van de DSO-LV.
8	Omgevingsplan	Kunnen wijzigen	De gemeente is in staat om wijzigingen in het omgevingsplan met bijbehorende toepasbare regels (TR) op te (laten) stellen en te publiceren conform de eisen en standaarden van de Omgevingswet (minimale actie 14).
9	VTH	Uitgangspunten proces bepaald	De gemeente heeft de uitgangspunten voor administratieve en dienstverleningsprocessen in de VTH-keten bepaald. Dit houdt in dat voor het vergunningenproces een aantal keuzes is gemaakt die het minimumniveau moeten borgen.

Nr.	Spoor	Mijlpaal	Beschrijving
10	VTH	Uiterste start inrichten, beproeven en oefenen	De gemeente beschikt over VTH-software en is in staat om en bezig met het VTH-proces in te richten (eigen specifieke situatie). Indien de gemeente gebruikmaakt van een behandeldienst zal dit inrichten in samenspraak met deze dienst plaatsvinden.
11	VTH	Werkende aansluiting PRE STAM/SWF	De gemeente beschikt over een werkende STAM-aansluiting op de oefenomgeving (of pre-omgeving) van de DSO-LV. Ook is de gemeente, voor zover relevant, op de juiste wijze gekoppeld aan de Samenwerkfunctionaliteit, dan wel technisch in staat om deze te gebruiken.
12	VTH	Uiterste start beproeven en oefenen	De gemeente is in vervolg op het inrichten in staat om en bezig het proces/de software te beproeven (op uitvoerbaarheid) en te oefenen (bekwamen). Indien de gemeente gebruikmaakt van een behandeldienst zal dit beproeven in samenspraak met deze dienst plaatsvinden.
13	VTH	Werkende aansluiting PROD STAM/SWF	De gemeente beschikt over een werkende STAM-aansluiting op de productieomgeving van de DSO-LV. Ook is de gemeente, voor zover relevant, op de juiste wijze gekoppeld aan de Samenwerkfunctionaliteit (SWF), dan wel technisch in staat om deze te gebruiken.
14	VTH	Samenwerkingsafspraken (extern) in concept gemaakt	Alle gemeenten hebben met hun ketenpartners in regionaal verband (provincies, waterschappen, omgevingsdiensten, GGD en veiligheidsregio's, et cetera) concept-samenwerkingsafspraken gemaakt. Het gaat dan onder andere over betrokkenheid bij het omgevingsoverleg, het samenwerken aan toepasbare regels en vergunningaanvragen en de taken die bij de omgevingsdiensten worden belegd.
15	VTH	Kunnen behandelen aanvragen en meldingen	Gemeenten zijn nu volledig in staat om te voldoen aan de minimale eisen voor vergunningen, meldingen en informatieplichten (minimale acties 2 tot en met 11 en in het bijzonder 2, 3, 4).
16	VTH	TH-processen operationeel	De processen voor toezicht en handhaving zijn gereed en ingeregeld, inclusief de processen voor de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) (minimale acties 12 en 13).
17	VTH	Samenwerkingsafspraken (extern) definitief gemaakt	Met het realiseren van deze mijlpaal is er een definitieve versie van de concept-samenwerkingsafspraken die gemeenten in regionaal verband hebben met hun ketenpartners (provincies, waterschappen, omgevingsdiensten, GGD en veiligheidsregio's, et cetera). Zie ook mijlpaal 11.
18	TR	TR bruidsschat aangepast aan lokale regelgeving	De toepasbare regels uit de bruidsschat zijn aangepast aan de lokale regelgeving van de gemeente. Daarnaast is het DSO-LV (productieomgeving) gevuld met deze toepasbare regels.

To do list voor de gemeenteraad 2020-2021

- Ambitie, strategie en beleid
  - Vaststellen implementatieplan (ambities, leidende principes, tempo, budget enz)
    - Planning van raadsbesluten 2021-2022
  - Uitgangspunten omgevingsplan (plan van aanpak met keuzes over structuur, opbouw, tempo)
    - Raadsbesluit over gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor de raad adviesrecht heeft.
  - Uitgangspunten implementatie VTH & WKB
    - Raadsbesluit gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor participatie verplicht is
      - (Indien van toepassing) Raadsbesluit verordening inspraak en participatie
  - (Indien van toepassing) Nieuwe contracten met uitvoeringsdiensten (bijv. Omgevingsdienst): raadsbesluit
  - Opschonen bestaande verordeningen; indien vormgegeven in Verordening Fysieke Leefomgeving: raadsbesluit
  - Legesverordening (waarin gevolgen Omgevingswet en WKB zijn verwerkt)
  - Mandaatregelingen
  - Verordening Nadeelcompensatie (v/h planschadeverordening)
  - Instellen commissie ruimtelijke kwaliteit: raadsbesluit
    - (Indien van toepassing) Raadsbesluit kaders ruimtelijke kwaliteit
  - Verordening kwaliteit VTH: raadsbesluit
  - Handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma incl. WKB: raadsbesluit
- Omgevingsvisie en programma
  - PvA opstellen omgevingsvisie (inclusief planning)
  - (Indien van toepassing) Vaststelling programma luchtkwaliteit
  - (Indien van toepassing) Raadsbesluit gelijkstellingsbepaling omgevingsvisie
- Omgevingsplan
  - PvA opstellen omgevingsplan (inclusief planning en keuzes over transitieperiode)
  - (Indien van toepassing) Raadsbesluit Delegatiebesluit aan het college om het omgevingsplan te wijzigen
- Initiatieven, dienstverlenings- en behandelprocessen
  - PvA invoering VTH-processen (inclusief WKB)
- Monitor, toezicht en handhaving (incl. WKB)
  - (Indien van toepassing) Nieuwe samenwerkingsafspraken met (regionale) overheden en ketenpartners

Keuzes- Besluiten-Gevolgen-Effecten
of
Keuzes-Gevolgen-Effecten-Besluiten

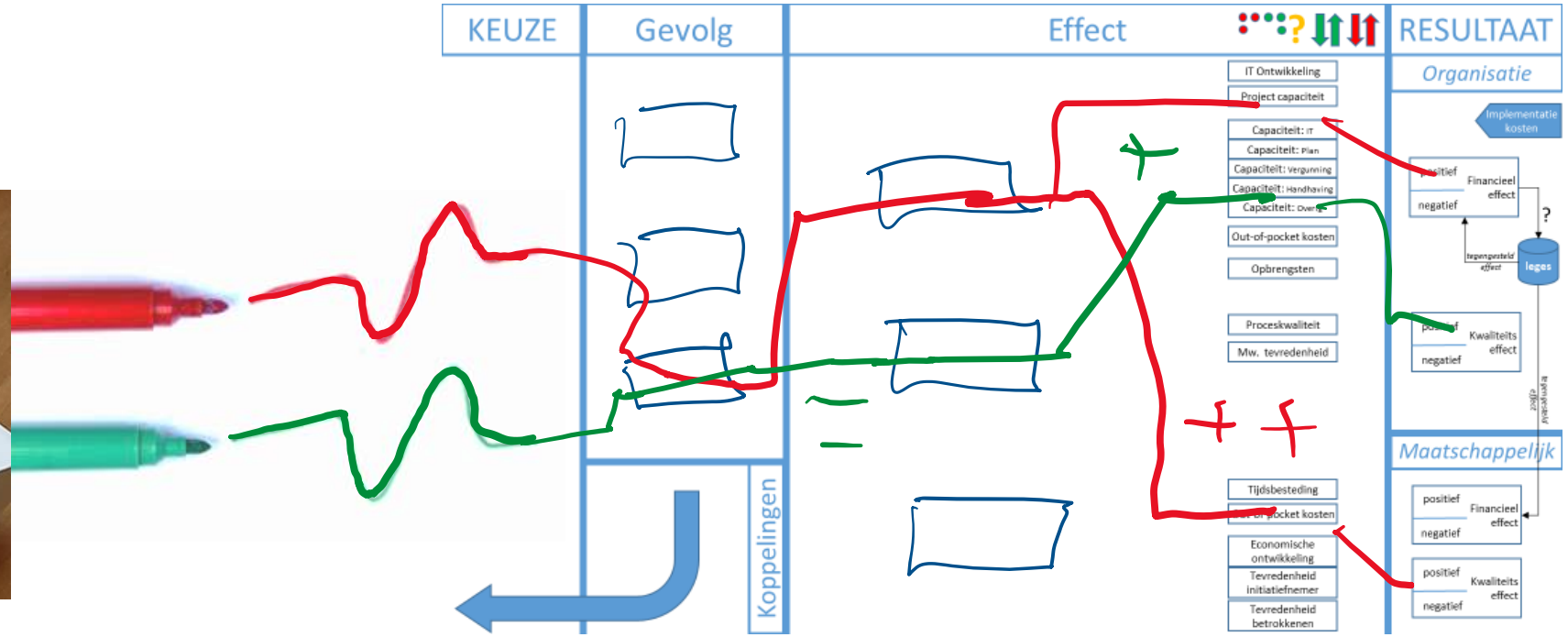

Onderwerp

gevolg

Participatie op initiatief niveau verplichtstellen

= aanvraag omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsactiviteit

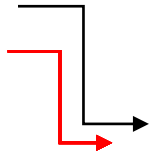

1 2 3

1 2 3

Gevolgen en effecten

Capaciteit: IT

Capaciteit: Plan

Capaciteit: Vergunning

Capaciteit: Handhaving

Capaciteit: Overig

Out-of-pocket kosten

Opbrengsten

Proceskwaliteit

Capaciteit en kosten initiatiefnemer

Kwaliteit van de Leefomgeving

Tevredenheid initiatiefnemer

Tevredenheid betrokkenen

RESULTAAT

Organisatie

Implementatie kosten

Financieel intern

positief

negatief

?

tegengesteld effect

leges

Kwalitatief intern

positief

negatief

tegengesteld effect

Maatschappelijk

Financieel extern

positief

negatief

Kwalitatief extern

positief

negatief

Onderwerp

Gevolgen en effecten

RESULTAAT

gevolg

Participatie op initiatief niveau verplichtstellen

= aanvraag omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsactiviteit

Informeren Raad en College

Initiatiefnemer benaderd (deel) belanghebbenden

Vragen aan dienstverlening

Inzet KCC

Beoordelen participatie

Toetsen participatieplicht

Inzet initiatiefnemer

Afname bezwaar & beroep

Meer participatie

Omgeving meer geïnformeerd

Breder gedragen plannen

Discussie

Discussie

Discussie

Capaciteit: IT

Capaciteit: Plan

Capaciteit: Vergunning

Capaciteit: Handhaving

Capaciteit: Overig

Out-of-pocket kosten

Opbrengsten

Proceskwaliteit

Capaciteit en kosten initiatiefnemer

Kwaliteit van de Leefomgeving

Tevredenheid initiatiefnemer

Tevredenheid betrokkenen

Organisatie

Implementatie kosten

Financieel intern

positief 3

negatief 4

?

1 tegengesteld effect

leges

Kwalitatief intern

positief 4

negatief

tegengesteld effect 1

Maatschappelijk

Financieel extern

positief 2

negatief 3

Kwalitatief extern

positief 3

negatief

1 2 3

1 2 3

Instemmingsrecht	**De raad kan aangeven bij welke type initiatieven zij instemmingsrecht wil hebben.**

Hoe vaak?
Verschil werkwijze, uitkomst, effect?
Effect op workload?

Leges voor milieuvergunningen	**De gemeente mag beslissen dat voor milieuvergunningen weer leges geheven gaan worden**

Wel/niet doen?
De leges-inkomsten stijgen, de werkzaamheden worden nu ook al uitgevoerd, maar tot nu toe uit de algemene middelen gedekt.
De geest van de wet: de veroorzaker betaalt.

Verdere deregulering	**De Omgevingswet geeft de decentrale ruimte om verder te dereguleren (of op onderwerpen juist meer regels te scheppen), met minder vergunningplicht als gevolg.**

Wel/niet doen?
Dereguleren (mate en wijze) heeft sterke invloed op de benodigde gemeentelijke capaciteit, maar ook op de leges. De effecten werken tegengesteld, dus er is eigenlijk per saldo geen positief financieel effect (voor de gemeentelijke organisatie) te creëren door deregulering.

Participatie / Voortraject / ondersteuning	**Het gemeentelijk beleid op het gebied van Participatie (zowel het stimuleren van maatschappelijke deelname, als eigen deelname / organisatie), het voortraject van vergunningverlening en ondersteuning in de formele trajecten (door advies en omgevingstafels) heeft belangrijke financiële gevolgen voor de gemeente.**

Erg belangrijk gevonden door de raad.
Extra inzet op deze onderwerpen kost capaciteit, waarvoor de kosten niet primair via leges verhaalbaar zijn.
Er zijn wel beperkte mogelijkheden (kosten voor het vooroverleg). Daarover zou de gemeente apart moeten beslissen.

Technologie	Invoering van DSO-lv en de lokale inrichting die daarbij hoort.

Het DSO (aansluiten op het DSO) is de grootste kostenpost binnen het stelsel. Lokaal doorontwikkelen kost over geld. Lokale inzet richting efficiency geeft baten.

De raad heeft invloed op het legesbeleid. De raad kan ervoor kiezen om de financiële positie van de gemeente te verbeteren door scherp aan de wind te varen t.a.v. leges. Veel raden kiezen juist voor lagere leges, maar dan dus ook voor lagere inkomsten.

Wet Kwaliteitsborging Bouwen	De Wkb zorgt voor een wegval van taken rond bouw-toetsing. En verlies van leges daarbij.

Hier zit een groot kosteneffect (verlaging van de kosten), maar ook een groot legeseffect (ook verlaging). De invloed van de raad zit misschien in het sturen van de achterblijvende werkzaamheden: intensieve handhaving en de manier waarop de resterende verantwoordelijkheid wordt uitgevoerd.

Deregulering ‘eenvoudige’ bouw	**Een aantal ‘zeer eenvoudige’ categorieën bouwactiviteit wordt van rechtswege vergunningvrij. Ook worden op een aantal gebieden de gebruiksvergunning, -meldingen, en onderzoeks-verplichtingen verminderd**

Deze wegval van verplichtingen levert een vermindering van de werklast voor gemeenten. Op sommige onderdelen kunnen ook de bijbehorende leges wegvallen.

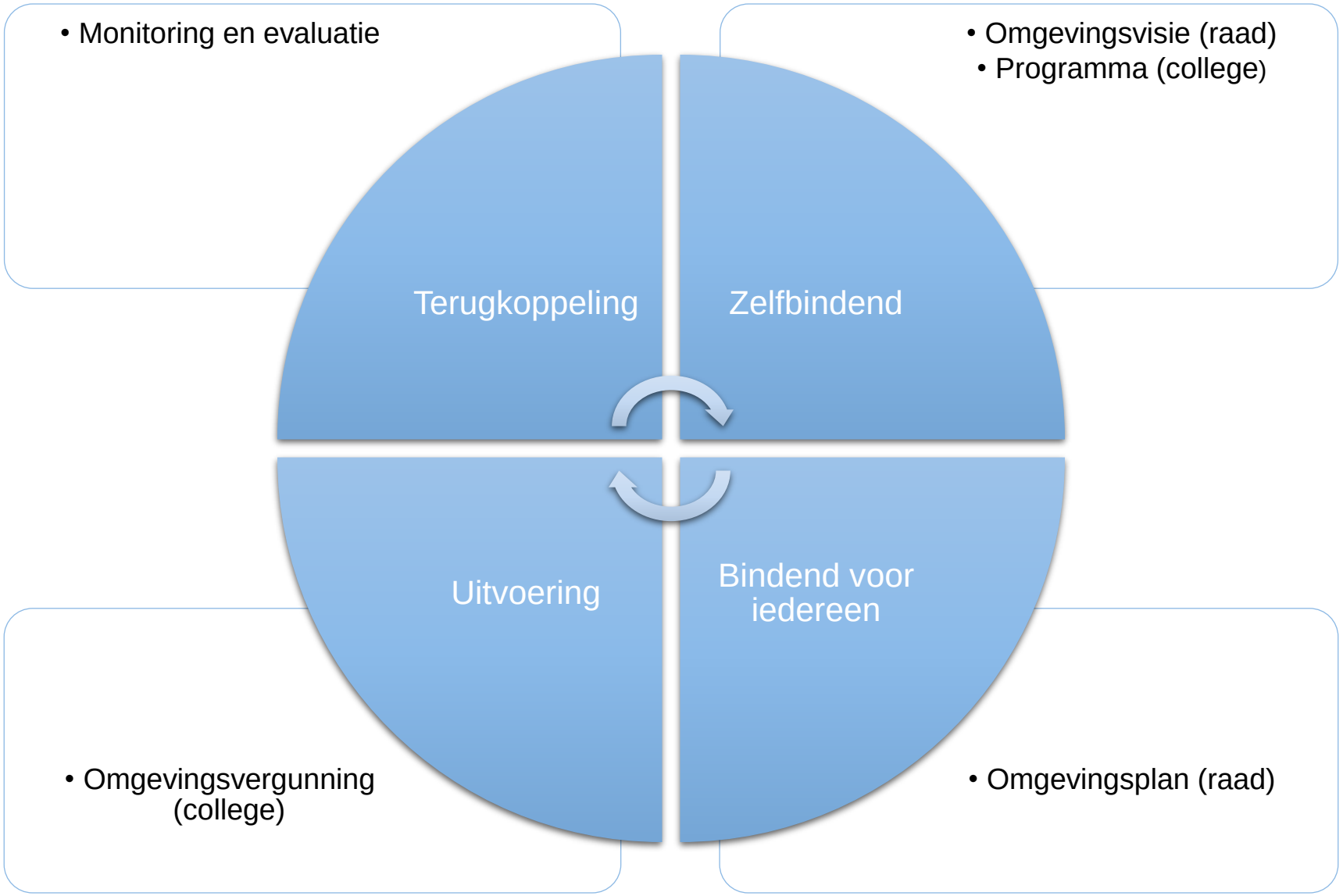
• Monitoring en evaluatie
• Omgevingsvisie (raad)
• Programma (college)
Terugkoppeling
Zelfbindend
Uitvoering
Bindend voor iedereen
• Omgevingsvergunning (college)
• Omgevingsplan (raad)

Hartelijk dank!

pascale.georgopoulou@vng.nl